

В. М. Хуторной
суддя Запорізького апеляційного господарського суду

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ З МИТНИХ СПРАВ

Щодо звернення стягнення на державне майно.

Постановою Запорізького апеляційного господарського суду від 24.07.2003 р. було скасовано ухвалу господарського суду Запорізької області по справі № 2/1/1446, якою було змінено спосіб та порядок виконання рішення, на майно Запорізької митниці звернено стягнення на суму 286754,09 грн. у рахунок стягненої за рішенням суду суми на користь ЗАТ "ХХ".

Колегія суддів дійшла висновку, що при винесенні ухвали від 28.05.2003 р. місцевим господарським судом не було з'ясовані обставини, що мають значення для справи, а саме, відповідно до ст. 121 ГПК України при наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим, за заявою сторони, або за своєю ініціативою господарський суд, який видає виконавчий документ, у виняткових випадках, залежно від обставин справи, може змінити спосіб та порядок виконання цього рішення (ухвали). Відповідач є державною установою, яка належить до загальнодержавної власності, що підтверджується Положенням про Запорізьку митницю. Відповідно до п. 3 ст. 39 Закону України "Про власність" державна установа відповідає за своїми зобов'язаннями коштами, що є в її розпорядженні. При недостатності у державної установи коштів відповідальність за її зобов'язаннями несе власник (тобто у даному випадку держава в особі уповноваженого органу).

Чинним законодавством України не передбачено можливості звернення стягнення на майно державної установи, але виявивши відсутність чи недостатність коштів боржника на стадії виконання рішення, позивач не позбавлений права звернутися до державного органу, уповноваженого управляти державним майном, у загальному позовному порядку.

В касаційному порядку справа не перепиталась.

Щодо розрахунків і застосування платіжних векселів.

Постановою Запорізького апеляційного господарського суду від 10.02.2004 р. рішення господарського суду Запорізької області від 11.11.2003 р. залишено без змін. Вказаним рішенням в задоволенні позовних вимог ТОВ "Х" щодо визнання недійсним талону відмови у митному оформленні товару відмовлено.

Відповідно до умов зовнішньоекономічного контракту позивачем імпортовано продукцію.

20.10.2003 р. позивачем надано простий вексель від 20.10.2003 р. на суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість. В той день позивачу відмовлено в митному оформленні товару, про що складено Талон відмови в пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів, з посилаанням на порушення вимог ст. 51 Закону України "Про державний бюджет України на 2003 р.", Постанову КМУ № 21 від 10.01.2002 р. "Про заходи щодо забезпечення виконання Державного бюджету України у I кварталі 2002 р.", оскільки не обгрунтована заява про те, що продукцію імпортовано "для власних виробничих потреб".

Колегія суддів підтримує висновки місцевого господарського суду щодо відмови в задоволенні позовних вимог з наступних підстав.

Статтею 51 Закону України "Про державний бюджет України на 2003 р." заборонено здійснення розрахунків з бюджетом у не грошовій формі, в тому числі шляхом взаємозаліку, застосування векселів, бартерних операцій та зарахування зустрічних платіжних вимог у фінансових установах, за винятком операцій, пов'язаних з державним боргом України та наданням кредитів під державні гарантії для закупівлі сільськогосподарської техніки іноземного виробництва, а також розрахунків Міністерства

оборони України з підприємствами - кредиторами, що належать до сфери його управління, та іншими підприємствами, що виробляють військово продукцію, шляхом передачі надлишкового військового майна, а також операцій по сплаті податку на додану вартість при імпортуванні на митну територію України товарів, які ввозяться за прямими договорами для власних виробничих потреб (непередбачені для подальшого продажу). Кабінету Міністрів України доручено затвердити порядок використання вексельних розрахунків по сплаті податку на додану вартість при імпортуванні на митну територію України товарів у випадку передбаченому цією статтею.

Позивачем не надано доказів того, що товари, які ним ввозяться будуть використовуватися для власних виробничих потреб (непередбачені для подальшого продажу). Таким чином, суд першої інстанції обґрунтовано дійшов висновку, що в 2003 р. при ввезенні товарів на митну територію України для подальшого продажу не передбачено можливості розрахунку з Державним бюджетом України із застосування вексельної форми розрахунків.

Пунктом 20 ст 2 Бюджетного кодексу України встановлено, що закон про Державний бюджет України - закон, який затверджує повноваження органам державної влади здійснювати виконання Державного бюджету України протягом бюджетного періоду. Пунктом 6 ч. 2 ст. 38 Бюджетного кодексу України передбачено, що Законом України "Про державний бюджет України" визначаються додаткові положення, що регламентують процес виконання бюджету.

За таких обставин, колегія суддів підтримує висновок місцевого суду, що ст. 51 Закону України "Про державний бюджет України на 2003 р." не суперечить п.11.5 ст 11 Закону України "Про податок на додану вартість", а лише вводить протягом 2003 р. обмеження щодо використання вексельної форми розрахунків з Державним бюджетом.

При перевірці в касаційному порядку рішення та постанови суду залишено без змін.

Щодо права митних органів приймати податкове повідомлення.

Постановою Запорізького апеляційного господарського суду від 13.08.2003 р. рішення господарського суду Запорізької області від 30.05.2003 р. по справі залишено без змін, а апеляційну скаргу Приватної фірми "Х", без задоволення.

Обставини справи. У 2003 р. Запорізькою митницею надіслано ПФ "Принт" (позивачу по справі) податкове повідомлення № 03 про визначення суми податкового зобов'язання за платежами: ввіз мита в сумі 79472,18 грн та податок на додану вартість в сумі 15894,44 грн.

Повідомлення прийнято на підставі документальної перевірки вантажного відділу митниці. В ході перевірки було встановлено, що при деклараруванні ввезених товарів неправильно вказано код товару, що вплинуло на суми ввізного мита та податку на додану вартість.

Судова колегія погодилась із висновком суду першої інстанції, зазначивши, що господарський суд обґрунтовано дійшов висновку про відповідність оскарженого повідомлення Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки автомобілебудівної промисловості України" та Закону України "Про митний тариф України", Закону України "Про податок на додану вартість", оскільки митні органи є контролюючими органами, то у відповідності з Законом України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" № 2181-III від 21.12.2000 р. відповідач має право донараховувати суми податку та збору.

Згідно податкового законодавства, незалежно від будь-яких обставин платник податку зобов'язаний сплатити встановлені податки і збори. Стаття 3 Закону України "Про систему оподаткування" встановлює принципи оподаткування, одним з яких є обов'язковість оподаткування.

Працівниками митниці при перевірці коду товару встановлено його невірність, що не може не впливати на обов'язок підприємства сплатити ввізне мито та ПДВ в повному обсязі у відповідності з вимогами Закону.

В касаційному порядку справа не переглядалась.
Щодо прерогативи позову.

Постановою Запорізького апеляційного господарського суду від 25.11.2003 р. залишено без змін рішення господарського суду Запорізької області від 15.09.2003 р. Вказаним рішенням припинено провадження у справі за вимогою про визнання неправомірними дій Запорізької митниці, а в задоволенні вимоги про зобов'язання Запорізьку митницю пропустити у вільний обіг вантажі - відмовлено.

Обставини справи. У 2003 р. Товариством з обмеженою відповідальністю "XXX", пред'явлено позовну заяву до Запорізької митниці про визнання неправомірними дій Запорізької митниці у вигляді відмови від 15.08.2003 р. щодо пропуску товарів на митну територію України та митному оформленні товарів та інших предметів по договору від 03.04.2000 р. за цінами, вказаними в інвойсах та про зобов'язання Запорізької митниці пропустити у вільний обіг на територію України вантажі, що надходять на адресу позивача за договором від 03.04.2000 р. від нерезидента. Статтею 12 Господарського процесуального кодексу України (далі - ГПК України) встановлено перелік справ, що підвідомчі господарським судам України.

Дана стаття не передбачає підвідомчість господарським судам справ про визнання неправомірними дій відповідача.

За таких обставин, колегія суддів підтримує висновок господарського суду першої інстанції щодо необхідності припинення провадження позивача про визнання неправомірними дій Запорізької митниці у вигляді відмови від 15.08.2003 р. щодо пропуску товарів на митну територію України та митному оформленні товарів та інших предметів по договору від 03.04.2000 р. за цінами вказаними в інвойсах.

Позивач просить господарський суд зобов'язати Запорізьку митницю пропускати на територію України вантажі, що надходять позивачу від іноземного контрагенту за цінами, вказаними в інвойсах, на майбутнє, не конкретизуючи за якими саме інвойсами та який саме вантаж. Даний факт не дає можливості господарському суду встановити обґрунтованість позовної вимоги, оскільки яка саме ціна буде в подальшому вказана в інвойсах суд не може знати.

Судом першої інстанції правомірно встановлено, що позивачем не доведено факту порушення його прав (охоронюваних законом інтересів), які можуть мати місце в майбутньому часі.

Таким чином, господарським судом правомірно відмовлено позивачу в задоволенні позовних вимог в цій частині.

В касаційному порядку ця справа не передавалась.

Щодо внесення змін в облікову картку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Рішенням господарського суду Запорізької області задоволеного позов ВАР "XXX" щодо зобов'язання внести зміни в облікову картку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Рішення суду мотивоване тим, що, до компетенції органів митної служби не відноситься право визначати або приєднувати суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності статус підприємства з іноземними інвестиціями. Відповідно до Порядку ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах, затвердженого наказом Державного митного комітету України № 237 від 31.05.1996 р. (п. 3.2), відповідальність за достовірність заявлених в обліковій картці відомостей несе керівник підприємства, на яке оформлена картка. Пунктом 3.1 цього Положення передбачено, що учаснику ЗЕД може бути відмовлено в обліку, якщо митному органу поданий не повний комплект документів чи вони містять недостовірні дані. Відповідачем не доведено, що подані для реєстрації документи містять не достовірні дані. Відомості про зарахування іноземних інвестицій на баланс підприємства відсутні, тому відповідач помилково дійшов висновку про наявність в установчих документах відомостей про іноземні інвестиції.

Сутність спору: При формуванні цифрового коду, що був привласнений позивачу при постанові його на облік як суб'єкта ЗЕД, третя по рахунку цифра була зазначена "2". Вважаючи, що названа цифра митним органом зазначена помилково, позивач листом від 26.10.2002 року звернувся до відповідача з вимогою внести зміни в Облікову картку, змінивши названу вище цифру "2" на цифру "1", мотивуючи тим, що ВАР "XXX" засновано на власності українських осіб. Позивачу було відмовлено з посиланням на те, що на момент постановки позивача на облік як суб'єкта ЗЕД, власниками 15,7 % акцій статутного фонду ВАР "XXX" є підприємство - нерезидент, що підтверджується витпискою з реєстру власників акцій ВАР "XXX", наданої реєстратором - ТОВ "XX", отже, ВАР "XXX" засновано на власності українських і іноземних осіб.

Як було встановлено судом, дійсно на підставі договору купівлі-продажу цінних паперів № 000, англійська компанія придбала у АТ "X" 18734069 простих іменних акцій ВАР "XXX", вартість яких складає 15,7 % статутного фонду.

Колегія суддів, проаналізувавши на підставі фактичних обставин справи застосування норм матеріального і процесуального права при винесенні оскаржуваного рішення, знаходить аргументовану скаргу такою, що не підлягає задоволенню з таких підстав. Статтею 1 Закону України від 18.09.1991 р. № 1560-XII "Про інвестиційну діяльність" визначено, що інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті яких створюється прибуток (доход), або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (ст. 4 вищевказаного Закону). Інвесторами можуть бути громадяни і юридичні особи іноземних держав, і вони можуть виступати в ролі вкладників і покупців.

Частиною 2 статті 3 Закону України від 19.03.1996 р. № 9396-ВР "Про режим іноземного інвестування" передбачено, що іноземні інвестиції можуть здійснюватися у формі часткової участі у підприємствах, що створюються спільно з українськими юридичними і фізичними особами, або придбання частки вже діючих підприємств.

Додатком 1 до Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації, затвердженої наказом Державної митної служби від 18.04.2002 р. № 207, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.05.2002 р. за № 462/6750, визначено, що ідентифікаційний номер особи формується на час поставлення суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності на облік в митницю, або при внесенні змін до облікової картки.

Пунктом 3 статті 1 Закону України від 19.03.1996 № 93/96-ВР "Про режим іноземного інвестування" визначено, що підприємство з іноземними інвестиціями - підприємство (організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному фонді якого, за його наявності, становить не менше 10 відсотків. Підприємство набирає статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс.

Згідно статті 4 Закону України "Про цінні папери і фондову біржу" від 18.06.91 № 1201-ХП, акція є цінним папером, що підтверджує членство в акціонерному товаристві та право на участь в управлінні ним, дає право його власникові на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна при ліквідації акціонерного товариства.

Частиною 2 статті 3 цього Закону передбачено, що іноземні інвестиції можуть здійснюватися у формі часткової участі у підприємствах, що створюються спільно з українськими юридичними і фізичними особами, або придбання частки діючих підприємств.

Стаття 13 Закону "Про режим іноземного інвестування" передбачає обов'язковість державної реєстрації іноземної інвестиції, стаття 16 цього ж Закону вказує, що установчі документи підприємств з іноземними інвестиціями повинні містити відомості про державну приналежність засновників.

Статут ВАТ "XXX" (п. 1.1), містить інформацію про те, що ВАТ має організаційно - правову форму відкрите акціонерне товариство, яке було створено в порядку передбаченому Указом

Президента України "Про корпоративізацію підприємств" від 15.06.1993 р. № 210, тобто створене шляхом корпоративізації. ВАТ "XXX" не було створено спільно з іноземною юридичною особою, також не було придбання частки вже діючого підприємства. Придбання акцій підприємства це не є придбанням частки самого підприємства, тому що акція не надає її власнику права власності на майно підприємства.

При купівлі-продажу акцій на вторинному ринку тобто коли акції придбаються не в емітента, а у акціонера, кошти (інші матеріальні цінності) не поступають на баланс підприємства, тобто вони не вкладються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход). В такому випадку кошти потрапляють у власність колишнього акціонера і при цьому не досягається соціального ефекту для підприємства.

Тому висновки апелянта про те, що визначення в Законі терміну інвестиції дає всі підстави вважати іноземною інвестицією вкладення іноземними суб'єктами (юридичними або фізичними особами) коштів в акції діючих ВАТ, то кошти інвестора вкладені у акції акціонерного товариства (як створеного, так і вже існуючого), ці акції і є фактичним підтвердженням дольової участі інвестиції у статутному фонді є повноцінними.

Відповідно до підпункту 3.3 Наказу Державної митної служби України від 31 травня 1996 року за № 237, відповідальність за наявність вказанок в обліковій картці відомостей несе інспектор митниці, що здійснює облік. Тобто судом першої інстанції обґрунтовано вказано в рішенні про те, що відповідальність за достовірність запису в обліковій картці відомостей несе керівник підприємства, а не інспектор митниці.